

L'ANY 1928 EL GENERAL MIGUEL PRIMO DE RIVERA VA FER DINAMITAR LES QUATRE COLUMNES QUE PUIG I CADAFALCH HAVIA ALÇAT A MONTJUÏC EL 1919. PRESIDENT DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA DESPRÉS DE LA MORT D'ENRIC PRAT DE LA RIBA, L'ARQUITECTE, URBANISTA, HISTORIADOR DE L'ART I POLÍTIC JOSEP PUIG I CADAFALCH HAVIA ALÇAT UNES COLUMNES DE MÉS DE 20 METRES D'ALÇADA, CORONADES PER UNA CÚPULA JÒNICA A L'AVINGUDA DE L'EXPOSICIÓ DE MONTJUÏC, JUST ON ÉS ARA LA FONT MÀGICA. COLUMNES QUE HAN QUEDAT EN L'OBLIT DE LA MEMÒRIA COL·LECTIVA MALGRAT DETERMINATS ESFORÇOS DEMANANT QUE ES RESTITUÏSSIN.

LES QUATRE COLUMNES CATALANES

text mireia guillaumes

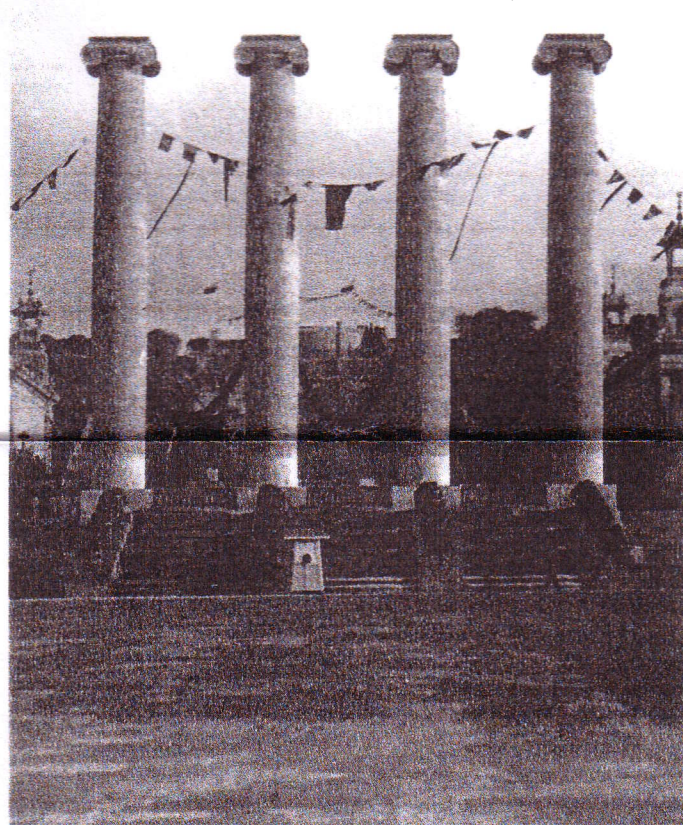
Les quatre columnes de Puig i Cadafalch.
Fotografia de la portada del llibre. Gentilesa de Jordi Salat

Deixeble de Lluís Domènech i Muntaner, admirador d'Elies Rogent, profund coneixedor de l'art medieval català amb importants estudis sobre arquitectura romànica i gòtica, Puig i Cadafalch va prendre part en la Lliga Regionalista (1901) i fou un dels fundadors del diari *La veu de Catalunya*, cofundador i president de l'Institut d'Estudis Catalans, impulsor de la restauració del monestir de Santa Maria de Ripoll, a banda de diputat provincial a les corts de Barcelona, entre d'altres càrrecs i empreses.

UN CONJUNT HEL·LENÍSTIC.

Les quatre columnes de Puig i Cadafalch tornen a ser ara objecte de debat. El motiu és un llibre publicat per l'historiador Jordi Salat amb el títol *Les Quatre Columnes Catalanes*, l'edició recent del qual ha suposat no només una nova reivindicació de la restitució de les columnes; afirma Salat que "allò que una dictadura va destruir, ha de ser restituit per una democràcia".

El llibre suposa també una revisió de l'aspecte cultural i hel·lenista subjacent a les obres de Puig i Cadafalch. Afirmar Salat que Josep Puig i Cadafalch va dissenyar "un conjunt arquitectònic hel·lenista de característiques

jòniques, de tal manera que volia fer de la muntanya de Montjuïc de la ciutat de Barcelona un conjunt arquitectònic inspirat en el que hi ha a la muntanya de la ciutat d'Atenes –l'Acropolis–, on també hi havia un monument que eren quatre columnes; ampliant-lo de tal manera que fos una síntesi de la cultura mediterrània". I afegeix: "Amb l'Exposició Universal es tractava de fer de Barcelona

una gran capital d'Europa i de la Mediterrània."

CAMPANYA DE MOBILITZACIÓ.

El cas és que les victòries alades que havien de coronar les columnes no van arribar a instal·lar-se. Primo de Rivera va ordenar destruir-les un any abans de l'Exposició Internacional de Barcelona, l'any 1929. En paraules de Salat, "el dictador no volia que es projectessin al món

unes columnes que recordarien la bandera catalana".

La pressió popular, ajudada per alguns arquitectes, polítics i literats, va fer que el 1994 l'Ajuntament de Barcelona prengués l'acord de restituir les quatre columnes jòniques. S'havia perdut l'oportunitat durant les Olimpíades però es tornaria a perdre l'any passat amb l'ocasió del Fòrum de les Cultures.

Ara, ha començat una nova campanya de mobilització a través de la xarxa i sota la iniciativa d'Enric Padrosa, president de l'associació Josep Narcís Roca Ferreres i coordinador de la Xarxa d'Entitats Cíviques i Culturals dels Països Catalans pel Dret i les Llibertats Nacionals (www.laxarxa.org), que aplega diverses entitats i persones individuals, entre adherides i col·laboradores.

Es creu que les columnes van ser reutilitzades. Els capitells encara no s'han trobat però les quatre columnes de Puig i Cadafalch queden com a vestigi d'una època massa difícil per a la cultura catalana. Salat afegeix que des de la Xarxa "estem buscant adhesions d'altres casos semblants per intentar fer un front comú i restituir allò que considerem com a patrimoni cultural, identitari i històric".